

ЖЕЉКО Ђ. БЈЕЛАЈАЦ*
Правни факултет за
привреду и правосуђе
Нови Сад

УДК 316.6:327
Монографска студија
Примљен: 29.08.2014
Одобрен: 19.09.2014

АЛИЈЕНАЦИЈА ЧОВЕКА У ЕРИ НАУЧНОТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА И ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ КАО УЗРОК ПОРАСТА И РАЗНОЛИКОСТИ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА

Сажетак: Наша свакидашњица обилује низом контрадикторности. С једне стране научнотехнолошки напредак направио је револуционарни помак у развоју цивилизације, до неслућених размера, а с друге стране створила се једна парадоксална ситуација, да је упоредо са тим развојем порастао и степен отуђења међу људима. Људи су се заправо отуђујући једни од других удаљили и од саме суштине свог постојања. Зато су угледни филозофи и социолози склони да кажу, да савремено отуђење човека нема само нехумани, већ и деструктивни карактер. Злодела која људи чине једни према другима, уништавајући и природу као животворну целину, продукт су отуђења. У овом раду, покушао сам да укажем да је отуђење човека од човека достигло своју кулминацију у ери глобализације. Глобализација је процес који неумољиво и константно тече, има своје позитивне, али и бројне негативне стране, које се испољавају на свакодневни живот грађана. Међутим, *пос* појаве глобализације су специфичне по томе, што се ефикасније и брже од било чега другог проширују и увезују. Сведоци смо да је типична *пос* појава глобализације организовани криминалитет. Међутим, прикривена и перфидна *пос* појава глобализације је и глобална криза морала. Крајњи и најпогубнији резултат овог привидно одрживог стања нашег глобалног друштва, може бити уништење човека као умног и хуманог бића, а самим тим и анулирање вредности људског живота.

Кључне речи: отуђење, научнотехнолошки развој, глобализација, организовани криминал, трговина органима

* zdjbjelajac@gmail.com

Увод

Отуђење или *алијенација* (lat. *alienatio*, нем. *Entfremdung*) је кључни појам у филозофији Хегела, Фојербаха, Маркса, и каснијих филозофа идеалистичке и марксистичке традиције. Оно означава стање човека у којем његова дела, производи или идеје постају супротстављена моћ која га потчињава, њему страна и независна од његове делатности и egzистенције.¹ У најширем смислу, отуђење је нешто одвојено од или стране нечем другом.² У филозофији се говори о отуђењу човека од његове сопствене природе и од друштва. Такође, мисао може бити отуђена од стварности уколико је неадекватно одражава, а радник отуђен од резултата свог рада уколико они постају роба.³ Психолошки, отуђење је осећање одвојености, усамљености или бивања странцем (види странствовање). Ово осећање често имају особе које бораве у културном и социјалном окружењу које им је непознато, неприхватљиво или несхватљиво.⁴ Појединац може бити отуђен од друштва уколико осећа да га оно контролише, итд.⁵ Особа постаје самоотуђена уколико не може да разуме или прихвати себе.⁶ Човек може бити отуђен и од својих жеља уколико оне нису аутентично његове, већ му долазе споља.⁷

Тежња ка људским вредностима и идеалима у које су многи веровали, а који би се усталили у једном хуманом друштву, разобличава наша свакидашњица. Ти визионарски циљеви су толико далеко, да се појединац мора запитати, како је човечанство после хиљада година цивилизацијског развоја, нарочито сада у ери глобализације и научнотехнолошког напретка, дошло до стања безнађа, безизлазног „ропства“, отуђења човека од човека, али и отуђења човека од природе.

Поједини аутори, који се баве проучавањем етиолошких и феноменолошких обележја организованог криминала, разлоге за експанзију овог феномена траже у соцоекономским факторима, наводећи сиромаштво и незапосленост као водеће узроке који доприносе његовом развоју.

¹ *Филозофски речник*, Матица Хрватска, Загреб, 1984.

² Сајмон Блекбурн, *Оксфордски филозофски речник*, Светови, Нови Сад, 1999.

³ Ибид

⁴ Иван Видановић, *Алијенација*, Речник социјалног рада, Удружење стручних радника социјалне заштите Србије; Друштво социјалних радника Србије; Асоцијација центра за социјални рад Србије; Унија студената социјалног рада, Београд, 2006, стр.438.

⁵ Сајмон Блекбурн, *Оксфордски филозофски речник*, Светови, Нови Сад, 1999.

⁶ Ибид

⁷ Ибид

Глобална економска криза подвалачи се, била је окидач (енг. the trigger) нових трендова и форми организованог криминала. Намера ми је да у овом раду, кандидујем један нови поглед на узроке пораста и разноликости организованог криминала. Он би се можда могао и насловити као: „Глобална криза морала и/или отуђеност човека од човека“.

Отуђеност као *nus* појава научнотехнолошког развитака

Научнотехнолошки развитака последњих деценија прошлог века конфронтирао је човечанство са бројним кризама, нарочито са еколошком кризом, која због значаја који има, заузима посебно место. Такво угрожавање човекове животне и радне средине проузрокује такав степен опасности који не само да доводи у питање еколошку равнотежу екосистема, већ истовремено и основе опстанка самог људског рода, јер од настанка човека, у живом свету је владала узајамна и хармонична повезаност и зависност у еколошкој равнотежи.⁸ То подразумева да ако постоји опасност и криза биодиверзитета, исто ће се одразити на наше здравље и средства за живот.⁹

Многи кажу да је капитализам еволуирао у незасито чудовиште, са новим правилима „игре“ новим светским поретком који представља озбиљну претњу темељним људским вредностима, људским правима и слободама сваког појединца. Да ли је глобализација колонизација без испаљеног метка? Свет којим владају моћни и богати, отуђени од сиромашних и обесправљених?¹⁰

Озвереност људи је њихова узајамна отуђеност када су они отуђени једни од других као звери, као животиње. Отуђеност је отуђеност од других личности. То је унутрашње непризнавање „другог“, одрицање у њему личности, што значи однос према другом човеку као према животињи која не поседује дар бесмртне личности. Отуђеност је корен и суштина трагедије света. Отуђеност у људима није њихово нормално стање, већ је последица њиховог грехопада. Откако се човек

⁸ Жељко Бјелајац, Драган Дашић, Милован Спасовић, „Еколошка политика ЕУ и њен кривично-правни оквир“, *Међународни проблем -М П 4*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2011, стр.567-582.

⁹ Жељко Бјелајац, Маријана Дукић-Мијатовић, Мина Зиројевић-Фатић, Драган Ђукановић, „Liability for Biodiversity Protection with Special Focus on Wild Flora and Fauna Conservation“, *Journal of Environmental Protection and Ecology 15*, No 1 (2014), Bulgaria, 2014, pp. 194-204.

¹⁰ Светска штампа пренела је извештај британске невладине организације „Oxfam“ да 85 најбогатијих људи на свету поседује исто имовине колико и половина човечанства (3,5 милијарди људи).

заразио отуђеношћу, његова воља је постала врло склона греху. Кроз грех је ушла у свет смрт. Као последица грехопада и разорне рушилачке склоности која је ушла у човекову природу, појавиле су се болести, страдања и смрт која одваја тело од душе. Отуђеност стоји иза сваке греховне страсти, она представља позадину за страсти и извор с којег се оне хране. Отуђеност је присутна како у грубим страстима (гнев, блуд), тако и у перфиднијим (среброљубље, славољубље, самољубље, стомакоугађање). Отуђеност је узрок међусобног неразумевања међу људима. Догађа се, на пример, да неки човек покушава да нешто објасни другом, а овај никако не може да схвати смисао његових речи, иако обојица говоре истим језиком. Отуђеност је узрок хладноће, помрачености и околности срца, равнодушности према ближњима, равнодушности према духовном. Она је узрок лукавства, претварања (глуме) и извештачености у људима.¹¹

Данашњи научнотехнолошки напредак направио је импозантне, може се рећи и револуционарне домете техничког прогреса. Електронски медији, свеопшта компјутеризација, мобилни телефони, музика, саобраћај, и многе друге техничке погодности, створене „наводно“ да олакшају живот и рад савременом човеку, не само да представљају ту отуђеност као специфичну категорију, која се одгаја и прима у човеку „новог доба“, него га усмеравају и присиљавају да се према другим људима не односи као према личностима.

Може се рећи да отуђеност преовлађује у савременом „цивилизованом“ друштву. Код философа и социолога чак постоји посебан термин за означавање савремене западне цивилизације – „отуђено друштво“.¹² Цео поредак савременог живота усмерен је ка развоју анималне (приземне) природе и механицизма у човеку. Људи све мање опште једни с другима непосредно, све више они опште с различитим уређајима и машинама, или посредством машина. „Удобности које су изумели људи, прешле су сваку границу - јада се старац Пајсије - Претерани број машина и самог човека је учинио машином. Сада машине командују човеком и његово срце је постало гвоздено“.¹³ „Цивилизација - истиче архимандрит Рафаил Карелин - раздваја људе, одваја их једне од других и зато велики градови постају не само мравињаци од стакла и бетона, него и права правцата пустиња за дух. Човек се одваја од других људи

¹¹ http://www.pravoslavni-odgovor.com/Svet_oko_nas/pokusaj_razotkrivanja_Apokalipse/otudjenost.htm/15/08/2014.

¹² Видети, на пример: *Философски речник*, у редакцији И. Т. Фролова, 6. издање, Москва, 1991, стр. 238.

¹³ http://www.pravoslavni-odgovor.com/Svet_oko_nas/pokusaj_razotkrivanja_Apokalipse/otudjenost.htm/15/08/2014.

не растојањем, већ одсуством унутрашњег контакта, њему више нису потребни живи људи - далеко је zgodније и лакше општити с машином. Човек покушава да стави у машину програм колективног ума, али заправо машина му преноси своја својства, смешта у њега свој компјутерски систем. Човек техничке цивилизације је програмиран као машина. Он је претворен у биолошки апарат потчињен суровом режиму стандарда, а као алтернатива том стандарду он може да стави насупрот само једно - своје властите неурозе. Овде се суочавамо са чудном појавом: безумље као побуна против машине. Патологија у уметности, патологија у свим областима личног живота. Ту машина не само што побеђује човека, него га и убија, уништава га¹⁴.

Отуђеност човека од човека као узрок чињења разних злодела

Са сигурношћу се може потврдити, да „отуђеност човека од човека“, напослетку и јесте један од водећих разлога што људи чине разна злодела о којима свакодневно можемо слушати. Неки људи, напосто, не поседују способност обуздавања да не чине зло. Међутим, често се догађа да наизглед обични, мирни људи које свакодневно виђамо у својој средини почине стравичне злочине. Зашто се то догађа? Зашто људи чине зло и другима наносе бол? Зашто на овом степену развоја друштва злодела која чине људи добијају на масовности, попримајући нове димензије, све израженије суровости и бруталности? Масовни убица Андерс Беринг Брејвик (*nor. Anders Behring Breivik*)¹⁵ флагрантан је пример за наведено.

Зло у људима је старо колико и цивилизација. Још у Библији постоје записи и одговори на питања зашто неки људи, који иначе живе као

¹⁴ Архимандрит Рафаил Карелин, *Тајна спасења*, Манастир Подмаине, Будва, 2012, стр. 116-117.

¹⁵ Андерс Беринг Брејвик (пог. *Anders Behring Breivik*; 13. фебруар 1979) норвешки је екстремни десничар, извршилац терористичких напада у Норвешкој 22. јула 2011. године, желећи да растури омладински скуп Радничке партије. Брејвик заступа десничарску милитантну идеологију, коју је овековечио у својој књизи „2083: Европска декларација независности“. У књизи, својеврсном манифесту, Брејвик износи своје погледе на свет, који се карактеришу национализмом и исламофобијом. Брејвик тврди да је потребно уништење ислама, наводног пројекта Еурабије и културног марксизма, да би се очувала хришћанска Европа. Нешто пре закључења саслушања 17. априла 2012, тужиоци су питали оптуженог Брејвика шта је узроковало његову радикализацију. Изјавио је да су НАТО бомбардовање Србије током 1999. и напади терориста на Њујорк 2001. били „важни фактори“. На првом саслушању након хапшења, Брејвик је признао да је извршио убиство 77 цивила, и то своје дело је назвао „гнусним, али неопходним“, такође рекавши да оно што је учинио није кривично дело и да он због тога не сноси кривичну одговорност, <http://sr.wikipedia.org/sr/17/08/2014>.

и други људи у свом окружењу, чине недела, укључујући и језиве злочине. Шта их наводи на таква злодела?

Овде је упутно размотрити неке од разлога:¹⁶

- „*Тлачење може мудрога навести да поступа лудо*“ (Проповедник 7:7). Библија признаје да се каткад због стицаја околности људи осећају приморанима учинити нешто што иначе не би учинили. Неки се чак окрећу криминалу сматрајући да ће тако решити одређене проблеме и исправити неправду. У књизи *Urban Terrorism* стоји: „У многим случајевима људи постају терористи првенствено зато што су дубоко незадовољни политичком, друштвеном и економском ситуацијом коју очито не могу променити“.
- „Љубав према новцу корен је свакога зла“ (1. Тимотеју 6:10). Једна стара енглеска изрека каже да свако има своју цену, што значи да су чак и честити људи спремни прећи границу пристojности и погазити морална начела уколико им се понуди довољно новца. Неки који се иначе чине добри и љубазни постану сасвим други људи када је у питању новац. Тада се претворе у неугодне и непријатељски настројене особе. Колико се само злочина почини из похлепе — људи су због ње спремни на уцене, преваре, отмице, па чак и убиства.
- „*Будући да се пресуда за зло дјело не извршава брзо, срце синова људских одлучно чини зло*“ (Проповедник 8:11). Овај редак истиче како су људи склони мислити да могу учинити нешто лоше и проћи некажњено ако их не види нико ко би их могао казнити. Тако размишљају возачи који не поштују ограничења брзине у саобраћају, ученици и студенти који варају на испитима, те људи који краду новац из државне благајне или чине нешто још горе. Кад се закон не спроводи како треба или кад се људи не боје да ће бити ухаћени, они који обично поштују закон можда се усуде учинити нешто што иначе не би. „То што криминалци лако избегну казну“, пише часопис *Arguments and Facts*, „очито потиче и друге људе да чине крајње окрутне злочине“.
- „*Свакога искушава његова жеља, тако што га привлачи и маме. Затим жеља када зачне, рађа грех*“ (Јаков 1:14, 15). Сви су људи склони неисправном размишљању. Свакодневно нас обасипају предлозима да учинимо нешто лоше, а често и сами дођемо у искушење да поступимо неисправно. Но исход искушења зависи од тога шта ћемо учинити — хоћемо ли брзо одбацили неисправне мисли или ћемо се бавити њима и допустити да се у нама развију недолучне жеље. Наведене речи из Јаковљеве посланице упозоравају нас да ће грешна жеља несумњиво уродити лошим делима уколико јој допустимо да, сликовито говорећи, зачне.
- „*Ко се дружи с мудрима, постат ће мудар, а ко има посла с безумнима лоше ће проћи*“ (Мудре изреке 13:20). Не смемо заборавити да они са којима се дружимо могу снажно утицати на нас, било позитивно било негативно.

¹⁶ <http://wol.jw.org/hr/wol/d/r19/lp-c/2010641/18/08/2014>.

Пораст и разноликост организованог криминала

Безбедност је једна од основних људских потреба, уз коју неодвојиво иде и унапређење вредности појединца, нације (колектива), а самим тим и појаве глобалних вредности које морају да се несметано развијају, испољавају и унапређују. Вредности појединца, у овом смислу, су несметано задовољење основних животних и биолошких потреба, достојанства, обезбеђивање услова и средстава за живот и др. Вредности нације (колектива, група) су бројне нпр. заштита језика, културе, писма, традиције, вере итд. Вредности појединца и нације можемо приказати и кроз спектар људских права и слобода.¹⁷

Неки од можда највећих проблема који су донели савремени друштвени токови и интензивно ширење процеса глобализације на све аспекте друштвеног живота, јесу и експанзија тероризма, трговине људима и трговине наркотицима, као пратеће *ius* појаве. Процеси глобализације евидентно су допринели да борба против организованог криминалитета постане стратешки циљ готово свих друштвених чинилаца, а истовремено су допринели како његовом распламсавању, тако и разноликости појавних облика, што је од великог значаја за ову тему.

„Организовани криминалитет је постао глобална појава трансформишући се у једну од највећих економских и оружаних сила. Одсуство заједничког одговора угрожава суверенитет земаља, пошто се у неким државама прибјегава миту за куповину избора и политичара“, наведено је у извјештају Канцеларије Уједињених нација за дрогу и криминал (UNODC) насловљеном „Глобализација криминала: Процене претње организованог криминала на међународном нивоу“.

Глобализација је умножила прекограничне везе и учесталост повезивања у економији, политици и култури. Било је неизбежно да и криминална удружења следе тај пут. У исто време, криминалци су се показали вешти у коришћењу слабости регулативе. Национализам, страхови од губитка суверенитета и одсуство јасних међународних правила и механизма за њихову примену довели су нас у ситуацију у којој преступници космополите веома лако избегавају мреже локалних контролора. Многе владе су огласиле да стрепе због опасности које са собом носи глобални „организовани криминал“. Многи у САД-у и Европ-

¹⁷ Жељко Бјелајац, Мина Зиројевић, „Безбедносна култура у ери глобализације“, *Култура полиса*, год. XI (2014), бр. 23. Култура – Полис Нови Сад, Институт за европске студије Београд, 2014, стр. 77-99.

ској унији сматрају да је такав криминал озбиљна претња безбедности на нивоу појединих држава и на нивоу међународне заједнице.¹⁸

Организовани криминалитет има тенденцију да своје разноврсне делатности успостави, одржи и прошири на све друштвене области, у којима може остварити одговарајућу корист. При том, не бира средства и начине, примењујући: застрашивање, насиље, уцењивање, изнуђивање, корупцију, убијање и др., а све ради остваривања нелегалног профита и позиционирања на тржишту криминала. Зато пословне трансакције у појединим областима или деловима света постају несигурне, а успешан бизнис постаје ризикантан, и то не само у материјалном, него и у физичком смислу. Интернационализација организованог криминала, потврђена је експанзијом водећих нелегалних тржишта на глобалном нивоу.

Подразумева се да се поједини облици организованог криминала, не испољавају као изопштени, појединачни случајеви који су херметички затворени. Видови криминала се међусобно разликују, али се истовремено допуњавају и прожимају, доприносећи његовом порасту и разноликости, те укорењивању у свим порам друштва. Непобитно је утврђен установљени образац понашања, у ком јаке криминалне организације не избегавају нити једну криминалну делатност, под условом да је она профитабилна. Такође, организовани криминал који доноси баснословне зараде, у складу са временом у којем егзистира, више није „традиционалан“. Он се не базира на традиционалним везама, него повезује и захвата различите сегменте друштва, па је понекад веома тешко раздвојити криминалне од легалних елемената. Владе земаља, банке, институције и други слојеви друштва, често су умешане у криминал и имају користи од њега. При том, оно што карактерише организовани криминал, свакако је и чињеница, да се криминалне групе изузетно брзо интегришу и адаптирају, не ограничавајући се на један криминални облик или делатност, територију и друго, па је сарадња интернационалних криминалних организација развијена на свим пољима.¹⁹

¹⁸ Nikos Passas, „Prekogranični kriminal i dodirne tačke legalnih i nelegalnih učesnika“, Colloquium Group on Cross-Border Crime: „Feudalizam u novom obličju — Ogledi o klijentelizmu, korupciji, organizovanom kriminalu i pokušajima reforme“, Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju, Misija u Srbiji & The Organization for Security and Co-operation in Europe Vienna, Austria, Wolf Legal Publishers, Nijmegen, The Netherlands, 2007, p. 121.

¹⁹ Жељко Бјелајац, *Организовани криминалитет-Империја зла*, Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду, Нови Сад, 2013, стр. 27.

Трговина људским органима - злочин против човечности

Данас на „глобалној мапи злочина“ имамо такве монструозне злочине, који због своје бескрупулозности, нису упоредиви са злочинима из прошлости. Таква људска злодела у огромном су нескладу са досадашњим цивилизацијским достигнућима. На пример, за трговину људима се до пре неколико година веровало да је то криминална делатност која подразумева сексуалну експлоатацију или принудни рад. Међутим, појавио се широк спектар нових облика трговине људима, укључујући и „злочин над злочинима“ – трговину људским органима.

Појава трговине људским органима у ширим размерама уочена је још осамдесетих година прошлог века, и то у земљама југоисточне Азије. Временом она се развила као један начин здравственог туризма између развијених и сиромашних земаља, и поред чињенице да се многим националним и међународним документима строго санкционише стицање било какве користи у томе.²⁰ У последње време, облик трговине људима, зарад одстрањивања органа, као најмрачнија и најбизарнија појава модерног доба, добија на значају и пажњи међународне јавности, која се суочава са чињеницом да црно тржиште трговине људским органима, никада није било развијеније. Цене „делова“ тела се разликују од региона до региона, а негде достижу цену која намеће фрапантну аналогiju, да човек више вреди мртав него жив.²¹

Трговина органима је злочин који се превасходно јавља у три широке категорије:

- Прво, постоје случајеви где трговци терају или обмањују жртве да би им одстранили орган.
- Друго, постоје случајеви у којима су жртве формално или неформално пристале да продају орган, али су преварене и нису плаћене за орган, или су плаћени у мањем износу од уговорене цене.
- Треће, угрожене особе се третирају за болести, које могу или не могу постојати и после тога органи су уклоњени без знања жртве.

Трговина органима је организована криминална делатност, која укључује читав ланац добро организованих криминалаца. Постоје тзв. регруттери или врбоваоци жртава, који идентификује подложну и рањи-

²⁰ Хајрија Мујовић-Зорнић, „Донација и трансплантација органа“, <http://www.ius.bg.ac.rs/prof/Materijali/dramar/h.mujevic.transplantacija.pdf>, Београд, 2013, стр. 2.

²¹ Жељко Бјелајац, *Организовани криминалитет-Империја зла*, Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду, Нови Сад, 2013, стр.193.

ву особу, затим ту су особе задужене за транспорт, особље болница / клиника и других медицинских центара, медицински стручњаци за трансплантацију органа, посредници, купци, банке где се чувају органи и друга лица која су укључена у злочин. Категорије посебно изложених и угрожених лица су бескућници, неписмене особе, радници мигранти итд. У принципу тргује се органима особа било ког узраста. Органи којима се обично тргује су јетра, бубрези, односно било који орган који може да се уклони и користи, може бити предмет такве нелегалне трговине. Ова појава нас алармантно упозорава о нивоу до ког је дошла погубна „епидемија“, отуђења човека у ери глобализације.

Закључак

Опште је познато да време у којем живимо карактерише низ револуционарних промена, које имају немерљив утицај на све аспекте живота и рада савременог човека. Међутим, наунотехнолошки развитак, упоредо са тим што је покренуо снаге које интегришу нашу планету у циљу квалитетнијег живота њених становника, створио је услове и омогућио претпоставке, појединцима са „друге стране закона“, да искористе одређене иновације у сврху организовања и вршења криминалних делатности. Заправо, дошли смо до евидентног парадокса или боље рећи раскорака у развоју друштва, у којем наша свакидашњица обилује низом контрадикторности. С једне стране имамо импозантан помак у цивилизацијском и наунотехнолошком погледу, до неслуђених размера, а с друге стране имамо најмрачније и најбизарније појаве као продукт организованих криминалних активности, превасходно мотивисаних економским разлозима.

У последње време смо изложени свеопштој употреби речи „глобализација“. С тим термином „манипулишу“ штампани и електронски медији и он се готово усталио и у свакодневној комуникацији. А шта тај појам подразумева, претпоставља се да већина људи не би могла дати прецизан одговор. Упућени би могли рећи да се појам глобализације користи за описивање промена у друштвима, култури и светској економији, који доводе до значајног пораста међународне размене. Такође се не би погрешило ако би се навело да глобализација одражава процес, успостављања глобалних вредности које превазилазе оквире националних држава. Међутим, поред бројних позитивних, глобализација је испољила и многе негативне стране. Неки, од можда највећих проблема, које су донели савремени друштвени токови и интензивно ширење процеса глобализације на све аспекте друштвеног живота, јесу експанзија

тероризма, трговина људима и трговина наркотицима. Односно дошло је до глобализације организованог криминала, као пратеће *ius poјаве*.

Истовремено, друштво је потпуно захватила глобална криза морала, па су људске вредности и установљени цивилизацијски стандарди устукнули над свеопштом комерцијализацијом. Људи су постали роба са којом се тргује, као у класичном трговачком систему понуде и потражње. Човек је постао отуђен од човека. Удаљавајући се од других, човек се дистанцирао и од самог себе, а самим тим и од суштине свог постојања. Несвакидашња злодела која се чине, попут одстрањивања и трговине људским органима, продукт су те деструкције, која ниподаштава најузвишенији цивилизацијски стандард, а то је вредност људског живота.

Литература:

1. Arhimandrit Karelin, Rafail (2012): *Tajna spasenja*, Manastir Podmaine, Budva.
2. Bjelajac, Željko (2013): *Organizovani kriminalitet-Imperija zla*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, Novi Sad.
3. Bjelajac, Željko; Dašić, Dragan; Spasović, Milovan (2011): „Ekološka politika EU i njen krivično-pravni okvir“, *Međunarodni problem -M P 4*, Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd.
4. Bjelajac, Željko; Dukić-Mijatović, Marijana; Zirojević-Fatić, Mina; Đukanović, Dragan (2014): „Liability for Biodiversity Protection with Special Focus on Wild Flora and Fauna Conservation“, *Journal of Environmental Protection and Ecology 15*, No 1 (2014), Bulgaria.
5. Bjelajac, Željko; Zirojević, Mina: „Bezbednosna kultura u eri globalizacije“, *Kultura polisa*, god. XI (2014), br. 23. Kultura – Polis Novi Sad, Institut za evropske studije Beograd.
6. Blekburn, Sajmon (1999): *Oksfordski filozofski rečnik*, Svetovi, Novi Sad.
7. Vidanović, Ivan (2006): *Alijenacija*, Rečnik socijalnog rada, Udruženje stručnih radnika socijalne zaštite Srbije; Društvo socijalnih radnika Srbije; Asocijacija centra za socijalni rad Srbije; Unija studenata socijalnog rada, Beograd.
8. Mujović-Zornić, Hajrija (2013): „Donacija i transplantacija organa“, <http://www.ius.bg.ac.rs/prof/Materijali/dramar/h.mujovic.transplantacija.pdf>, Beograd.
9. Passas, Nikos (2007): „Prekogranični kriminal i dodirne tačke legalnih i nelegalnih učesnika“, Colloquium Group on Cross-Border Crime: „Feudalizam u novom obličju — Ogledi o klijentelizmu, korupciji, organizovanom kriminalu i pokušajima reforme“, Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju, Misija u Srbiji & The Organization for Security and Co-operation in Europe Vienna, Austria, Wolf Legal Publishers, Nijmegen, The Netherlands.

10. *Filozofijski rečnik* (1984), Matica Hrvatska, Zagreb.
11. Frolov, Ivan Timofeevič, ur. (1991): *Filozofski rečnik*, Moskva.

Интернет извори

1. <http://sr.wikipedia.org/sr>
2. <http://wol.jw.org/hr/wol>
3. <http://www.ius.bg.ac.rs/prof/Materijali/dramar/h.mujovic.transplantacija.pdf>
4. <http://www.pravoslavni-odgovor.com>

THE ALIENATION OF MAN IN THE ERA SCIENTIFIC-TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT AND GLOBALIZATION AS A CAUSE OF GROWTH AND DIVERSITY OF ORGANIZED CRIME

Summary: Our daily life abounds in contradictions. On the one hand, science and technology progress, made a revolutionary breakthrough in the development of civilization, wonderfully, on the other hand is created a paradoxical situation, that is parallel with these developments increased the degree of alienation among the people. People were actually alienating from each other and moved away from the very essence of their existence. Therefore, the prominent philosophers and social scientists tend to say that the modern alienation of man is not only inhumane, but also destructive character. Crimes that people do to each other, destroying the life-giving nature as a whole, the product of alienation. In this paper, I tried to point out that the alienation of man from man reached its peak in the era of globalization. Globalization is a process that inexorably and constantly flowing, has its positive and negative sides of a number, which is manifested in the daily lives of citizens. However, the side effects of globalization are specific in that they are more efficient and faster than anything else expand and bound. We see that the typical side effects of globalization organized crime. However, hidden and perfidious side effects of globalization and the global crisis of morality. The final and most devastating result of this seemingly sustainable state of our global society, it may be the destruction of man as an intellectual and human beings, and therefore the cancellation of the value of human life.

Key words: alienation, science and technology development, globalization, organized crime, trafficking in organs